

Научене лекције

Један од наших најпознатијих научника је рекао да електрична енергија припада свима и да треба да буде бесплатна.

Данас, у свету у сред конфликта, на крају пандемије, и на ивици економске кризе, видели смо из презентација Др Бухлеа и г-дина Дединеца да је **Србија једна од земаља које су највише зависне од увоза са преко 1 милијардом евра увоза електричне енергије само у 2022. години**. С друге стране, изгледа да је наша струја јефтина. Србија има једну од најнижих малопродајних цена електричне енергије како за домаћинства тако и за индустријске потрошаче, с тим да је цена овим другим увећана за 22% ове године.

Кључна порука презентације Др Бухлеа за мене је, међутим, да **криза није проблем – проблем је наш мањак спремности за кризу**. Др Бухле се фокусирао на један део проблема – и решења – а то су српске компаније у јавном сектору.

Др Бухле објашњава проблеме истих са три директна примера: нема ликвидности, нема диверзификације, и нема корпоративног управљања. У погледу ликвидности, поменули смо да је Србија само у 2022 већ примила 165 милиона евра од ЕУ, а да се већина пројеката у енергетици у Србији финансира кредитима МФИ, као што је ЕБРД.

Стога, шта можемо урадити да избегнемо друштвене немире и стечајеве? Осим ограничења цена и продубљивања интеграције српског тржишта у тржиште ЕУ које је поменуо Др Бухле, као и детаљног примера Грчке који је изнела моја презимењакиња гђа Мира Тодоровић Симеонидес, нарочито су ми привукла пажњу три стуба која је поменуо г-дин Вуковић.

Г-дин Вуковић је нагласио да је потребно да **убрзамо зелену транзицију, диверзификујемо изворе електричне енергије, и да штедим енергију**. Звучи једноставно. Г-дин Вуковић је такође пренео позитивну оцену о нивоима подземних резерви гаса.

У погледу диверзификације, нарочито ценим кључну поруку презентације г-дина Дединеца. **У временима кризе, наш инстинкт је да се вратимо у зону комфора и ономе што познајемо – што значи сагоревање угља**. Оно што не видимо је да криза може бити катализатор позитивних промена. Развој технологија на бази водоника у Северној Македонији је добар пример.

Нове технологије нису само добре за животну средину, већ су оно што може учинити наше енергетске системе независним.

Са том поруком, желела бих сада да се осврнем на презентацију г-ђе Су-Јанг Хуанг која нас је подсетила да је право на чисте изворе енергије у вези са нашим правом на чисту животну средину, а што је ништа друго до наше право на јавно здравље.

Постоји изрека да се прилике често пропусте јер изгледају као тежак посао. Ја кажем, хајде да урадимо тежак посао.

Мото ове конференције је "Ништа више неће бити исто". Ја кажем, можда је то добра ствар.

Анђелка Тодоровић, адвокат у сарадњи са Wolf Theiss и чланица УПЕС-а
превод записа говора са конференције УПЕС-а од 25. новембра 2022. године